

**Eksoten mielenterveys- ja päihdepalvelujen
(Aikuisten monialaisten palvelujen)
integroidut toimintamallit**

Kehittämistä, onnistumisia ja haasteita

Thl Verkostopäivä 5.5.2021

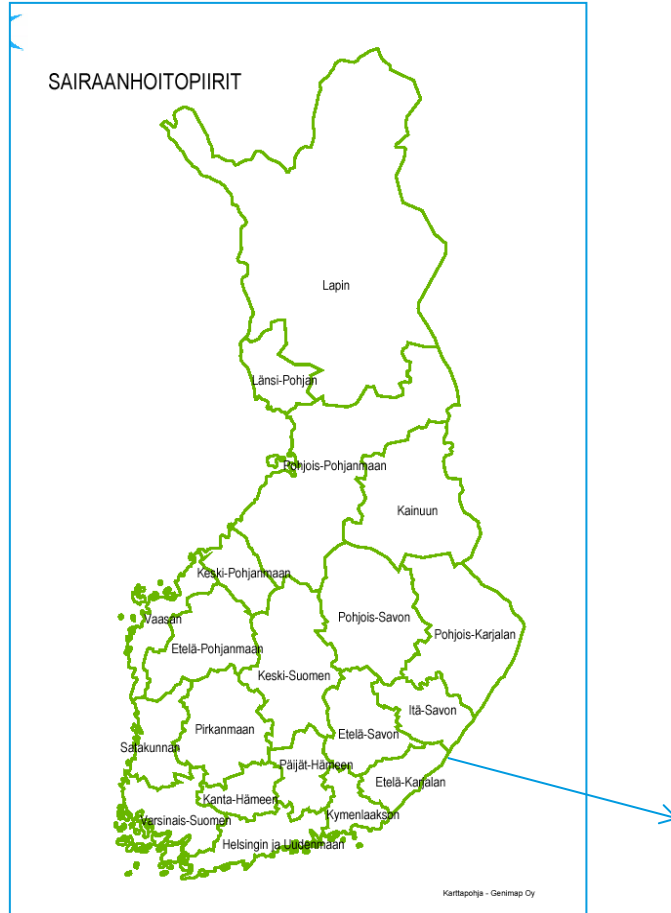
Tiina Kirmanen

Aikuisten monialaisten palvelujen johtaja

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote)

Vastaa alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudesta vuodesta 2010.

Väestö 129.000
Työntekijöitä n. 5600
Helsinki tai Pietari 220 km

Perhe- ja sosiaalipalvelut -vastuualueen tulosalueet 1.5.20 alk.

Perhe- ja sosiaalipalvelut
johtaja *Merja Heinonen*

Perhepalvelut
johtaja *Tarja Nylund*

**Aikuisten monialaiset
palvelut**
johtaja *Tiina Kirmanen*

Vammaispalvelut
johtaja *Riitta Hakoma*

Aikuisten monialaisten palvelut -tulosalueen tulosityksiköt

1.5.20 alk.

Aikuisten monialaiset palvelut

johtaja *Tiina Kirmanen*

- ylilääkärit

Vastaava ylilääkäri va. Kari Hänninen

- lääkärit ja psykologit

**Mielenterveys- ja
päihdepalvelut**
palvelupäällikkö
Ursula Viro

**Psykososiaalinen
kuntoutus**
palvelupäällikkö
Vesa Piikki

Työelämäpalvelut
Palvelupäällikkö ja
TYP-johtaja *Lisa Forss*

**Aikuisten
sosiaalipalvelut**
palvelupäällikkö
Sirkka Pennanen

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja
Merja Heinonen

Tulosalue

Aikuisten monialaiset palvelut
Aikuisten monialaisten palvelujen johtaja
Tiina Kirmanen

Vastaava ylilääkäri
Kari Hänninen
- Lääkärit, psykologit

Ylilääkärit
Juha Kemppinen

Tulosityksikkö

**MIELENTERVEYS- JA
PÄIHDEPALVELUT**

Palvelupäällikkö
Ursula Viro

PSYKOSOSIAALINEN KUNTOUTUS

Palvelupäällikkö
Vesa Piikki

TYÖELÄMÄPALVELUT

Palvelupäällikkö ja Typ-johtaja
Lisa Forss

AIKUISTEN SOSIAALIPALVELUT

Palvelupäällikkö
Sirkka Pennanen

Toimintayksikkö

Päivystys ja erityispoliklinikat
Esimies Minna Vainikka

Osasto Ps 1
Esimies Kaisa Kaski

Osasto Ps 3
Esimies Tiina Luukkonen

Päihdekuntoutumisyksikkö Pajarila
Esimies Minna Puustinen-Niemi

Mielenterveys- ja päihdevastaanotot
Lappeenranta ja läntiset kunnat,
psykoterapiatiimi ja perhetiimi
Esimies Anna-Maria Suhonen

Mielenterveys- ja päihdevastaanotot Imatra
ja pohjoiset kunnat
Esimies Tuija Tiensuu-Koskimäki

Päihdeklinitikat ja Kohtaamo
Esimies Riina Parkkinen

Kuntouttavat päivätoiminnot
Esimies Maiju Taskula

Liikkuvaa toimintaa
vastaanottotyö Lpr ja Imatra
sekä asumisen tuki Imatra ja
pohjoiset kunnat
Esimies Helena Talonpoika

Liikkuvaa toimintaa asumisen tuki
Lappeenranta ja läntiset kunnat
Esimies Jaana Behm

Kuntouttavat asumispalvelut ja
Mie- Sas
Palvelupäällikkö Vesa Piikki

Työllisyyden monialainen
yhteispalvelu (TYP)
Lappeenranta
Esimies Jaana Rännälä-Paakko

Työllisyyden monialainen
yhteispalvelu (TYP) Imatra
Esimies Tuula Kähäri

Tuetun työllistämisen palvelut
Esimies Kirsi Kukkonen

Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen
palvelut
Esimies Ritva Varis

Maahanmuuttopalvelut
Maahanmuuttotyön erityisasiantuntija Merja
Heino-Kukkurainen
Esimies Titta Piikki

Nuorten aikuisten palvelut
Esimies Liisa Jukkala

Erikoissairaanhoitoa

Perusterveydenhuoltoa

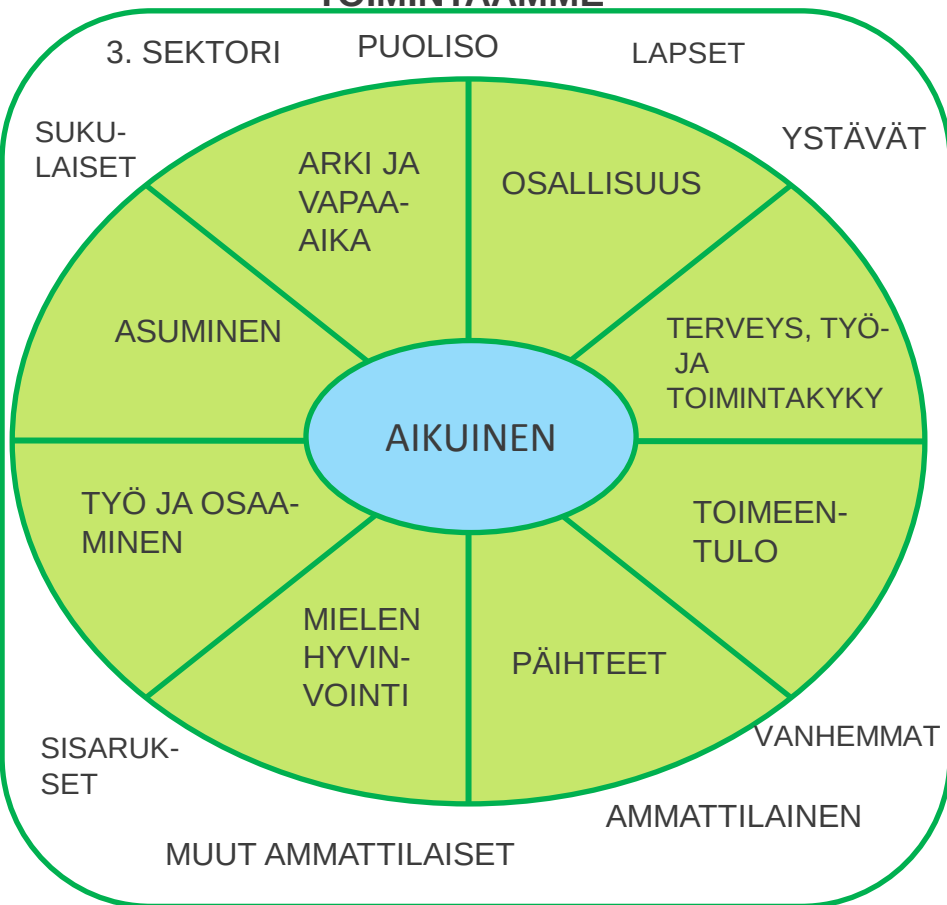
Sosiaalipalvelua

Sekä sosiaalipalvelua että
perusterveydenhuoltoa

AIKUISTEN MONIALAISET PALVELUT - EDELLÄKÄVIJÄ

"Yhdessä kanssasi arjessasi auttaen"

SYSTEEMINEN AJATTELU/YHTEINEN TYÖ OHJAA TOIMINTAAMME

Meihin saa kontaktin ja palveluihimme pääsee nopeasti, helposti ja erilaisten kanavien kautta. Palvelutarpeen ratkaisu käynnistyy heti yhteydenotosta.

Kokoamme asiakkaan ympärille hänen tarvitsemansa tuen ja ihmiset. Apu ja tuki räätälöidään asiakkaan palvelutarpeen mukaan. Asiakkaalla on yhteisesti sovittu vastuutyöntekijä(t).

Toimintamme perustuu tietoon ja näyttöön. Hoito ja palvelut ovat kokonaisvaltaisia, tavoitteellisia, vaikuttavia ja määrällisiä

Lisääntyvä asiakasymmärrys ja ymmärrys ihmisen arjesta ohjaa toimintaamme ja palveluiden jatkuvaa parantamista

Vahvistamme ihmisten voimavaroja, osallisuutta, itsemääräämistä, elämän merkitykselliseksi kokemista ja toiveikkuutta

ROHKEUS

YKSINKER-
TAISUUS

IHMINEN

Toimintamme on asiakaslähtöistä!

Siis ei järjestelmä-,
ammattikunta-, lainsäädäntö-
eikä työntekijälähtöistä.

Näihin sorrumme kuitenkin
tahattomasti ja tiedostamatta,
koska ne ovat syvällä
toimialamme rakenteissa ja
ajattelussamme.

Mikä ihmeen integraatio?

- Tasoja ja määritelmiä lukuisia (käsite kumisee jo ontouttaaan)
- On parhaimmillaan sitä, että palvelut sulautuvat yhteen ja syntyy uudenlaisia, asiakkaiden palvelutarpeista lähteviä tapoja tuottaa palveluja. Syntyy uudenlainen toimintakulttuuri.
- Erityisesti psykososiaalisissa palveluissa erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden raja-aidat on kaadettava ja palvelujen toimittava yhdessä; ei (vain) poikkihallinnollisessa yhteistyössä
- Lainsäädäntö ja tietojärjestelmät asettavat ajoittain haasteita pitkälle viedylle palvelujen integraatiolle ja näitä joudutaan arjessa ratkomaan

Integraatio on yhteistä työtä asiakkaan kanssa asiakkaan auttamiseksi

- Ei hoidon porrastus tai palvelupolku vaan tarvittava apu ja tuki kootaan ihmisen ympärille
- Kun toiminta on asiakkaan kokemuksesta ja tarpeesta lähtevää, se on (psykososiaalisissa palveluissa) väistämättä integratiivista. Sen tulee perustua systeemiseen ajatteluun.
- Integraatio ei ole itsessään tavoite vaan ihmisten auttaminen pärjäämään arjessaan
- Toimintakyky edellä!

Aikuisten keskus, Lappeenranta Vapaudenaukio

- Aikuisten sosiaalipalvelut (aikuissosiaalityö, toimeentulotukiasiat, nuorten aikuisten palvelut, maahanmuuttopalvelut)
- Psykososiaalisen kuntoutuksen liikkuvat palvelut (LIITO)
- Ajanvarauksetonta palveluneuvontaa ja -ohjausta
- noin 70 ammattilaista
- Käynnistyi v. 2015 alussa

Aikuisten keskus Imatra, os. Taininonkoskentie 1

- Käynnistyi loppuvuodesta 2017
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut, psykososiaalisen kuntoutuksen palvelut (kuntouttava päivätoiminta, liikkuva toiminta Liito), aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki, maahanmuuttopalvelut, Typ ja Te-toimiston yksilöllisen tuetun työllistymisen palvelut
- Ajanvarauksetonta palveluneuvontaa ja -ohjausta
- Noin 65 ammattilaista

EKSOTEN INTEGROIDUT PALVELUKESKITTYMÄT

El vanhojen palveluiden verkostoja VAAN uusi tapa toimia

Systeeminen
uudistuminen
edellyttää:

- Strategista johtamista:
yhteinen visio ja
tavoitteet, seuranta
- Koulutusta,
osaamisen lisäämistä
- Rakenteiden
radikaalia uudistamista
(palvelurakenne, tilat)
- Luottamusta
- Toisten työn
tuntemista

Systeemistä uudistumista
edistää:

- Johto ja esimiehet
toimivat esimerkkinä
teoissa ja puheessa
- Työntekijä kokee
saavansa tukea
työhönsä, ei jää yksin
vaikeiden asioiden
kanssa

Systeemistä uudistumista
hidastaa:

- Vahvojen
ammattikuntien
perinteet, hierarkiat ja
toimintakulttuurit
- Osin lainsäädäntö
- Tietojärjestelmät
- Totuttu tapa tehdä työtä
koetaan helpoksi ja
yksinkertaiseksi.
Asiantuntijavallasta
luopuminen vaati
rohkeutta.

Luottamus!

- Toisen ammattilaisen osaamiseen ja hyvään tahtoon
- Asiakkaisiin ja heidän läheisiinsä
- Omaan osaamiseen
- Johdon osaamiseen ja hyvään tahtoon

Mielenterveys- ja päihdepäivystys 24/7 - yhdistetty psykiatrian ja mielenterveys- ja päihdetyön päivystys sekä arviointipoliklinikka

- Toiminta käynnistyi 2010
- Yksi numero, yksi ovi - ei hakeutumiskriteereitä tai lähetteitä
- Virka-ajan ulkopuolella myös lasten- ja nuorisopsykiatrinen päivystys
- Sijaitsee keskussairaalassa yhteispäivystyksen välittömässä läheisyydessä
- Moniammatillinen henkilöstö (lääkäreitä, sairaanhoitajia, sosiaaliohjaajia, psykologeja)
- Virka-aikainen päivystys tavoittaa hyvin: vain pieni osa käynneistä tapahtuu klo 18-08 välillä
- Hoidontarpeen arviointi ja lyhyet (yleensä 5-8 krt) hoidot sekä tarvittavan jatkohoidon järjestäminen

Ei-kiireellisen hoidon tarpeessa monikanavaisuus

- Aikuisten keskus Imatra – moniammatillinen tiimi
- Mielenterveyskeskus Lappeenranta – moniammatillinen tiimi
- Pienissä kunnissa (Ruokolahti, Rautjärvi, Parikkala, Lemi, Taipalsaari, Savitaipale, Luumäki) hyvinvointiasemilla mielenterveys- ja päihdesairaanhoidajien vastaanotot, psykiatrin vastaanottoja osin etäyhteydellä
- Päihdetyö kuuluu kaikille – päihdehoidon erityispalvelut päihdekliniikalla (Imatra ja Lappeenranta)

Nuorten aikuisten palvelut 1.5.2020 alkaen

- Asiakkaat 18-29v nuoria aikuisia
- Toimintaa rakennettu systeemisen työotteen viitekehyksessä, koulutuksissa ollut mukana myös Typin nuorten tiimi
- Nuorten kuntoutuskoti Katajapuu (24/7) ja tukiasunnot
- Nuorten Paja – sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa
- Nuorten vastaanottotyöryhmä
 - Sosiaalityöntekijä ja kaksi sosiaaliohjaajaa
 - Kaksi psykiatrasta sairaanhoitajaa
 - Kehityskaari henkilöstön vastustuksesta innostuneeseen kehittämiseen
- Ohjaamo-toiminnan koordinointi Eksoten osalta
- Systeemisen tiimityön toimintamallit käynnistyneet 2021

Miten kehittäminen jatkuu?

- Edelleen asiakas-/perhekohtaisen yhteisen työn lisääminen ja yhteisesti sovitut toimintamallit, esimerkkejä:
 - Maahanmuuttopalvelut ja perhepalvelut
 - Mt- ja päihdepalvelut ja Typ
 - Mt- ja päihdepalvelut ja perhepalvelut
 - Aikuisosiaalityö ja Typ
 - Mt- ja päihdepalvelut, Typ ja kuntoutustutkimuspoliklinikka (yhtenäinen moniammatillinen työkyvyn arviointiprosessi)
- Palvelujärjestelmäosaamisen vahvistaminen
- Systemisen työn koulutukset ja käyttöön otto koko tulosalueella
- Asuminen vuosien 2021-2022 kärkiteema: Asumisen moniammatillisen tuen mallintaminen
 - Painopistettä kevyempään arjen tukeen (mm. tuettu asuminen, kotipalvelu)
 - Riittävä moniammatillinen tuki esim. kriisitilanteissa ja siirtymävaiheissa (esim. sairaalasta kotiutuminen)

			2015	2016	2017	2018	2019
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä info ind. 3075	Koko maa	yhteensä	496,2	526,6	565,6	577,0	554,1
	Etelä-Karjala		651,1	663,1	680,1	679,4	664,9
Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä info ind. 240	Koko maa		8,2	8,2	9,2	9,8	
	Etelä-Karjala		8,6	8,5	8,0	7,0	
Psykiatrian laitoshoidon 18 - 24-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavanikäistä info ind. 2574	Koko maa		7,2	7,2	8,0	8,2	8,7
	Etelä-Karjala		7,8	8,5	7,8	6,7	6,9
Psykiatrian laitoshoidon 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavanikäistä info ind. 2575	Koko maa		5,2	5,0	5,1	5,2	4,9
	Etelä-Karjala		6,0	5,4	5,9	6,3	6,0
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 18 - 24-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä info ind. 2567	Koko maa		320,6	301,1	293,1	301,5	309,7
	Etelä-Karjala		148,0	204,5	224,0	168,8	147,8
Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 25 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä info ind. 2568	Koko maa		276,7	258,1	234,5	238,6	254,7
	Etelä-Karjala		188,0	144,9	154,6	181,2	137,7
Yli 90 päivää yhtäjaksoisesti sairaalassa olleet psykiatrian potilaat / 1 000 asukasta info ind. 3082	Koko maa		0,5	0,5	0,4	0,4	0,3
	Etelä-Karjala		0,2	0,2	0,2	0,2	0,1

Lähde: Sotkanet

Värit osoittavat, mihin kvintiiliin arvot sijoittuvat

			2015	2016	2017	2018	2019
Päihdehuollon asumispalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta info ind. 1272	Koko maa	yhteensä	1,1	1,1	1,1	1,1	0,9
	Etelä-Karjala		1,3	1,2	1,2	1,1	1,1
Päihdehuollon avopalveluissa asiakkaita / 1 000 asukasta info ind. 1271	Koko maa		8,4	8,2	8,0	7,4	7,1
	Etelä-Karjala		6,8	10,7	11,1	9,5	9,1
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta info ind. 1270	Koko maa		2,8	2,4	2,4	2,3	2,2
	Etelä-Karjala		3,8	3,1	2,8	3,0	2,7

Lähde: Sotkanet

Lopuksi: Integraatio ei ole uusi keksintö – pitäisikö nyt jo päästä konkretiaan?

”Imatran kaupunginhallitus asetti 19.3.1973 (§ 644, asia 57) toimikunnan tutkimaan sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä ja mahdollista organisatoorista yhdistämistä, jotta pystyttäisiin yhä paremmin tuottamaan palveluksia kuntalaisille ja luomaan kummassakin palveluyksikössä yleensä kokonaisvaltaisempi näkemys ihmisten auttamisesta”

Selvitys Sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä ja organisaatioiden yhdistämismahdollisuudesta. Imatran kaupunki 4.3.1975

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

Iloista kevään jatkoa!